

ROLA KSIĄŻKI W ŻYCIU DZIECI I MŁODZIEŻY

Czytanie - oto najlepszy sposób uczenia się.

Aleksander Puszkina

ZNACZENIE KSIĄŻKI W ROZWOJU DZIECKA

Sukces człowieka zależy w dużej mierze od wiedzy. Kluczem do wiedzy wciąż jest czytanie. Wiele osób, choć umie czytać, nie czyta. Dlaczego? Ponieważ nawyk i potrzeba lektury muszą powstać w dzieciństwie.

Fazy rozwojowe dziecka

**niemowlęctwo
(do 1 roku życia)**

**wiek poniemowlęcy
(od 1 do 3 roku życia)**

**wiek przedszkolny
(od 3 do 6 roku życia)**

**młodszy wiek szkolny
(od 6 do 12 roku życia)**

**wiek dorastania
(od 13 do 17 roku
życia)**

Współczesny świat jest dla dzieci trudny i nieprzyjazny. Pośpiech i stres, brak czasu dla dziecka, ignorowanie jego potrzeb psychicznych, nadmiar mediów elektronicznych powodują, że coraz więcej dzieci ma problemy emocjonalne i coraz gorzej zna język.

Dziecko, które nie rozumie języka, ma mały zasób słów. Nie jest w stanie samo czytać, gdyż jest to dla niego za trudne i zbyt nudne (zwłaszcza w dobie atrakcyjnej i nie wymagającej wysiłku telewizji).

Język to narzędzie myślenia, również matematycznego. W ten sposób koło się zamyka - słabo czytające dzieci coraz mniej czytają i coraz gorzej się uczą.

Co piąty polski nastolatek - wg badań prof. Z. Kwiecińskiego z Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu - jest funkcjonalnym analfabetą.

Zalety czytania

**STYMULUJE ROZWÓJ
MÓZGU**

**STYMULUJE ROZWÓJ MOWY,
ROZWIJA PAMIĘĆ**

**BUDUJE WIĘŹ
EMOCJONALNA MIĘDZY
RODZICEM A DZIECKIEM**

**KSZTAŁTUJE
POZYTYWNY OBRAZ
SIEBIE**

**ROZBUDZA CIEKAWOŚĆ
ŚWIATA**

**KSZTAŁTUJE
WRAŹLIWOŚĆ MORALNĄ
DZIECKA**

**POKONUJE PROBLEMY
DORASTANIA**

Czytanie – kolejne etapy wtajemniczenia

- ❖ Książka jako kolorowy przedmiot do zabawy.
- ❖ Rodzice łącznikiem , pośrednikiem między dzieckiem a książką: czynne oglądanie, pokazywanie, słuchanie , opowiadanie , czytanie)
- ❖ Przykład, nawyk wyniesiony z domu. Dziecko musi widzieć ,że jego rodzice, rodzeństwo, dziadkowie czytają.
- ❖ Wzorce w środowisku rówieśniczym.
- ❖ Wyrobienie chęci czytania dla przyjemności.

Rodzice
łącznikiem między
dzieckiem
a książką
(od niemowlęctwa
do wieku około 10 lat)

czynne oglądanie

nazywanie

pokazywanie

słuchanie

opowiadanie

czytanie

Rady dla rodziców.

- ❖ Pierwsza książka powinna być krótka, zaledwie kilkustronicowa (dziecko ma wąski zakres uwagi).
- ❖ Powinna być to książka ładna , kolorowa , z dobrymi ilustracjami.
- ❖ Podsuwaj dziecku książki współczesne, łatwiej się w nich odnajdzie.
- ❖ Czytaj dziecku książki odpowiednie do jego wieku i możliwości.
- ❖ Czytanie zawsze powinno się kojarzyć z przyjemnością, motywuj a nie zmuszaj do słuchania czy czytania.

Rozbudzanie zainteresowań
czytelniczych dzieci
to jedno z najważniejszych
zadań edukacyjnych
szkoły i domu.

DLACZEGO TRZEBA CZYTAĆ DZIECIOM ?

Wspólne czytanie jest formą mądrego kontaktu z dzieckiem i doskonałą metodą wychowawczą (powoduje ,że między rodzicem i dzieckiem rodzi się bliskość i wyjątkowa więź emocjonalna).

Czytanie pomaga zrozumieć innych ludzi

- ❖ Czytanie książek pomaga w zrozumieniu siebie i innych ludzi, ich problemów, rozterek i motywów działania. Otwiera oczy na świat i drugiego człowieka. Uczy empatii.

Literatura wywiera ogromny wpływ na rozwój emocjonalny dziecka:

- ❖ - oddziałuje na uczucia
- ❖ - uczy wyrażać swoje emocje i uczucia
- ❖ - wprowadza w świat fantazji,
- ❖ - wyrabia codzienne dobre nawyki.
- ❖ - uczy cierpliwości (mechanizm efektu odroczonego)
- ❖ - pokazuje, że nie ma tylko słusznych rozwiązań) – uczy tolerancji i wyrozumiałości
- ❖ - Przekazuje wzorce moralne, pomaga odróżniać dobro od zła (np. baśnie)

Czytanie pomaga odnieść sukces w szkole

- ❖ Pomaga nam rozwijać myślenie, język i słownictwo.
- ❖ Uczymy się wyrażać myśli, uczucia, rozumieć innych, poszerzamy wiedzę o innych krajach, kulturach, historii, przyrodzie, o wszystkim, co nas interesuje.
- ❖ Odpowiednio dobrane utwory ukazują piękno polskiej mowy.
- ❖ Właściwe teksty stają się przykładem poprawnego języka
- ❖ Doskonalona jest mowa pod względem gramatycznym i dźwiękowym. Wzrasta zasób słów i pojęć,
- ❖ Ćwiczy się pamięć dziecka

Czytanie pozwala odnieść sukces nie tylko w szkole, procentuje i pozwala odnieść sukces w dorosłym życiu!!!

Zapamiętujemy zasady ortograficzne

Czytając zapamiętujemy, jaka jest prawidłowa pisownia trudnych wyrazów.

Dzieci często (szczególnie wzrokowcy) uczą się pisowni trudnych wyrazów, nie zdając sobie z tego sprawy.

Pomaga rozwiązywać problemy

Szczególnymi książkami są bajki terapeutyczne, które opowiadają często o problemach, dotyczących dzieci i ich rodziny.

Zawierają możliwe rozwiązanie, pokazują utożsamiającemu się z bohaterami czytelnikowi w jaki sposób należy postąpić, aby wyjść z kłopotów.

Jednak nie tylko bajki terapeutyczne, których celem jest terapia mogą spełniać taką rolę. Szczególnym przykładem będzie tu "Brzydkie kaczątko", które może pomóc dzieciom z niską samooceną czy postać Pippi Langstrump, która pozwala wierzyć czytelnikowi, że świat należy do niego.

W każdej bajce/książce dziecko może poszukiwać odpowiedzi na dręczące go pytania i doskwierające mu problemy.

Odpręża, uspokaja i relaksuje

Dziecko czytając może wejść w sytuację bohatera, przeżywać z nim różne emocje, zdystansować się do swoich problemów.

Książka dodaje sił i zapału. Dostarcza nam rozrywki i emocji. Może rozśmieszyć lub zasmucić. Może pocieszyć i wskazać nowe możliwości.

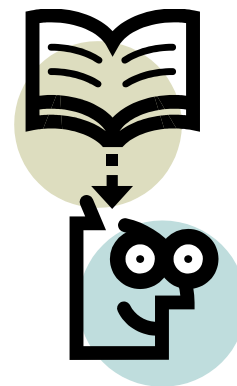
Książka rozwija wyobraźnię i uczy koncentracji

W dzisiejszym świecie ludzie żyją w ciągłym pośpiechu, warto znaleźć czas na czytanie, aby się wyciszyć i zrobić coś dla siebie. Czytanie rozwija, uczy koncentracji i pobudza naszą fantazję.

Czytanie doskonali pamięć i koncentrację. Aby w pełni „wejść” w książkowy świat i zrozumieć co czytamy- musimy skupić się na tekście i skoncentrować, odłączyć od świata zewnętrznego. Czytając pobudzamy wyobraźnię, zdobywamy nową wiedzę i łączymy ją z tym, co już wiemy. Dzięki temu nasz mózg pracuje i doskonali swoje działanie, co wpływa na naszą pamięć

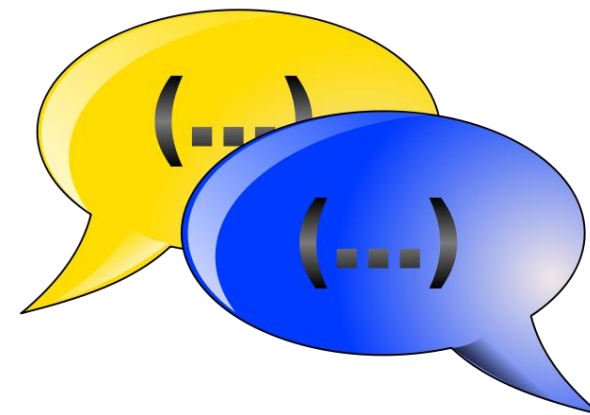
Badania pokazują, że czytelnicy mają dużo lepszą pamięć niż np. miłośnicy seriali!!!

Wzbogacamy słownictwo

- **Czytając uczeń wzbogaca słownictwo.** Łatwiej będzie mu nawiązać kontakt z innym rówieśnikiem lub osobą dorosłą. Nie będzie się obawiał ośmieszenia prowadząc dyskusję na różne tematy.
- Uczeń ma czynny kontakt z językiem, ćwiczy i poprawia jego znajomość. **Nie ma problemów z wysławianiem się, pisaniem prac poprawnych stylistycznie.**

Czytanie to dobry sposób na nudę

Ciekawa i wciągająca książka dostarcza rozrywki i emocji. Może bawić, czasem smucić, być przewodnikiem po świecie i innych kulturach. Z książką nie można się nudzić!

Książka może stawiać pytania, które angażują i pobudzają do dalszych przemyśleń

ROLA RODZINY W ROZBUDZANIU POTRZEB CZYTELNICZYCH

- ❖ Potrzeba kontaktów z książką nie powstaje u dziecka samorzutnie.
- ❖ O rozwoju i rozbudzaniu umysłu dziecka w znacznym stopniu decydują najwcześniejsze lata życia.
- ❖ Jeśli chcemy, aby nasze dziecko czytało, musimy poświęcić mu więcej czasu i codziennie opowiadać mu baśnie, czytać bajki, opowiadania, wiersze.
- ❖ Dziecko musi widzieć rodziców czytających.
- ❖ Czytanie małym dzieciom książek to doskonała metoda wychowawcza.
- ❖ Jeżeli od najmłodszych lat uda nam się ukształtować pozytywny stosunek do czytania, będzie on procentował w całym późniejszym życiu dziecka.

**Nawyk czytania
i miłość do książek
musi powstać
w dzieciństwie!!!**

**Najskuteczniejszym sposobem wychowania czytelnika
jest głośne czytanie dziecku dla przyjemności!**

Rodzice, czytajcie dziecku głośno przez 20 minut dziennie!!!

To od Was w największym stopniu zależy pomyślna przyszłość Waszego dziecka;

- ❖ czytajcie dziecku głośno bez względu na sytuację rodzinną, materialną czy własne wykształcenie, jeśli chcecie by dziecko odnosiło sukcesy w szkole i w życiu;
- ❖ już w pierwszej klasie lepiej radzą sobie te dzieci, którym rodzice dużo czytają i z którymi dużo rozmawiają;

Codziennie głośne czytanie dziecku warto zacząć jak najwcześniej i nie odchodzić od tego nawet, gdy dziecko samo już dobrze czyta.

Gdy czytamy dziecku trzymając je w ramionach, przytulając się do niego, głosem wzbudzając zainteresowanie, budujemy w ten sposób trwałe skojarzenie czytania z poczuciem bezpieczeństwa, przyjemności i więzi.

- ❖ Czytając stymulujemy rozwój umysłowy dziecka, gdyż dzięki czytaniu w mózgu dziecka powstają miliony połączeń neuronowych, które wpłyną na jego inteligencję;
- ❖ Warto utrzymać rytuał głośnego czytania nawet wtedy, gdy dziecko samo już dobrze czyta

Wspólne czytanie w rodzinie zbliża emocjonalnie, otwiera drogę do trudnych rozmów, chroni przed wieloma problemami wieku dorastania.

Zalety książki

- ❖ Książka pomaga rozwijać język i słownictwo. Uczy wyrażać myśli i rozumieć innych.
- ❖ Rozwija myślenie. Dostarcza pojęć myślowych i rozszerza świadomość i nasz świat.
- ❖ Pobudza fantazję, uczy budować obrazy w wyobraźni.
- ❖ Dostarcza wiedzy o innych krajach i kulturach, o przyrodzie, technice, historii, po prostu mimo woli uczy.
- ❖ Rozwija uczucia i zdolność do empatii. Wyrabia umiejętność wczucia się w czyjąś sytuację.
- ❖ Dostarcza rozrywki i emocji (rozśmiesza, zasmuca). Może pocieszyć i wskazać nowe możliwości.
- ❖ Stawia pytania, które angażują i pobudzają do dalszych przemyśleń.
- ❖ Uczy etyki. Skłania do namysłu nad tym, co słuszne, a co nie, co dobre, a co złe.
- ❖ Pomaga zrozumieć siebie. Odkrycie, że są inni, którzy myślą jak my, że mamy prawo do swoich odczuć i reakcji, umacnia nasze poczucie własnej wartości.
- ❖ Pomaga zrozumieć innych.
- ❖ Dobra książka dla dzieci, którą można czytać na głos, przynosi radość dzieciom i dorosłym.

Ludzie, którzy czytają:

- ❖ lepiej sobie radzą w życiu;
- ❖ są kreatywni;
- ❖ lepiej rozumieją świat;
- ❖ łatwiej nawiązują współpracę;
- ❖ są mniej podatni na manipulacje i propagandę.

Czytanie jest dziś ważniejsze niż było kiedykolwiek w przeszłości.

Świat jest coraz bardziej skomplikowany, lawinowo przyrasta ilość informacji, rozwój wiedzy i rynku pracy następują coraz szybciej – ludzie, którzy nie czytają, nie nadążają za tymi zmianami i zostaną zepchnięci na margines współczesnego życia

Żyjemy w cywilizacji telewizyjnej, badania naukowe wykazują:

- ❖ szkodliwość zdrowotną nadmiernego oglądania telewizji przez dzieci,
- ❖ telewizja nie rozwija u dzieci myślenia i skraca ich przedział uwagi,
- ❖ wiele programów wywołuje lęki i niepokój oraz znieczula na przemoc.

Codziennie głośne czytanie jest dla dziecka szczepionką przeciwko wielu niepożądanym wpływom i zachowaniom ze strony współczesnej cywilizacji (wycisza, uspakaja, skłania do refleksji).

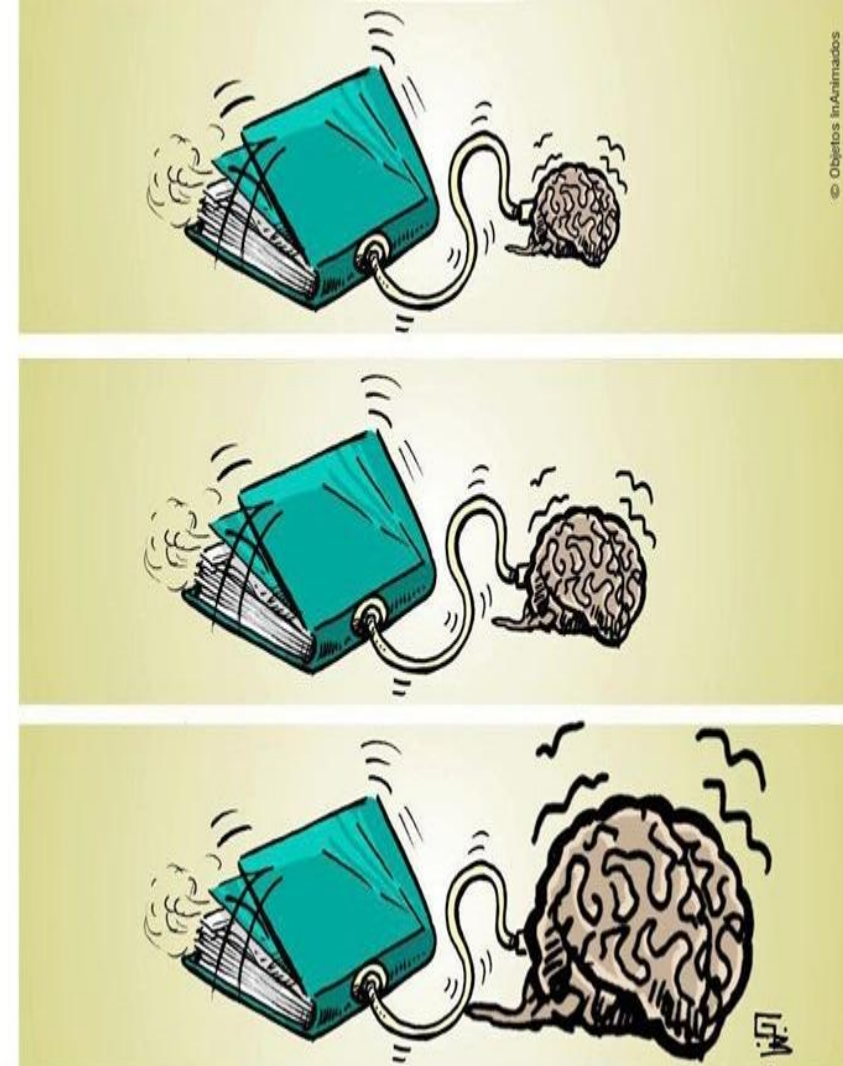
Książka contra telewizja .

W inny sposób pracuje nasz mózg i inaczej przyswajamy informacje czytając czy oglądając telewizję:

- oglądając telewizję, posługujemy się techniką „krótkich spojrzeń” (to nieuporządkowany sposób patrzenia i zdobywania informacji, który powoduje, że oddziałuje na nas nadmiar bodźców , co często sprzyja chaosowi informacyjnemu)
- czytając, prowadzimy oczy wzdłuż linii w sposób uporządkowany , spokojny.

Telewizja rozwija prawą półkulę odpowiadającą wyłącznie z działania wzrokowo- ruchowe . Natomiast „usypia” lewą, która odpowiada za język i mowę.

Tylko czytanie książek prawidłowo rozwija lewą półkulę mózgu!!!

*Czytanie książek to najpiękniejsza zabawa,
jaką sobie ludzkość wymyśliła.*

Wisława Szymborska

Materiały wykorzystane w prezentacji:

1. Jadwiga Bielawska „ Fazy rozwoju zainteresowań czytelniczych dzieci i młodzieży”.
2. Dr Dorota Grabowska „ Wpływ czytania na rozwój dzieci i młodzieży” ; prezentacja multimedialna.
3. Halina Knapik „ Wpływ czytania na rozwój dziecka” ; prezentacja multimedialna.
4. Mgr Beata Mróz „Czytelnictwo dzieci i młodzieży , rola książki w życiu człowieka”